PRZEGLĄD PRASY Z. S. R. R.
I EMIGRACJI ROSYJSKIEJ

Dodatek do Nr. 46 (145) Codziennego Biuletynu Wydziału Prasowego M. S. Z.

Warszawa, środa 27 czerwca 1928 r.

Z. S. R. R. A SPRAWY ZAGRANICZNE.

POLSKA A LITWA.

Izwiestja 24.VI w art. wst. omawiają stosunki polsko - litewskie i piszą, że w celu wpłynięcia na Litwę Polska usiłuje zastraszyć ją niebezpieczeństwem ze strony Z. S. R. R. Chociaż dyplomacja polska starała się przekonać opinję, że nigdy nie posługiwała się takiemi metodami, to jednak — pisze dziennik — według prasy litewskiej (Tautos Kelias 8.VI) Hołówko starał się zastraszyć w Kownie Litwinów tem, że jakoby Rosja Sowiecka proponuje Polakom zlikwidowanie bytu państw bałtyckich. Wewnętrzna sytuacja Polski pcha rząd polski w kierunku aktywności jego polityki zagranicznej, czego wyrazem są ostatnie antysowieckie i antyniemieckie wystąpienia min. Zaleskiego. Szczególnie jednak ta aktywność przejawia się w dążeniu rządu polskiego do zlikwidowania kwestji litewskiej. Polska nie wzdraga się przed przemocą, ponieważ cel uświęca środki. „Pogodzenie dwuch państw jest tak wzniosłym celem — ironizuje dziennik — że o ile trzeba będzie w tym celu przekreślić niepodległość Litwy, to krok ten nie odstraszy militarystów polskich. Nie obawiają się oni posunięcia, które może wywołać pożar w Europie. Nabrali niewątpliwie odwagi z powodu poparcia, jakie uzyskują zamiary polskie ze strony wielkich mocarstw. Nie mówi się tu już o Francji, lecz i Anglja w ostatnich czasach zupełnie otwarcie zaczyna popierać ekspansję polską. Im bardziej polska polityka przyjmuje antysowiecki charakter tem na większe sympatje napotyka nad Tamizą“. Dziennik przypomina wizytę gen. Konarzewskiego w Berlinie, spotkanie jego z Birkenheadem oraz przyjazd Lindsay'a do Warszawy. Dalsze etapy antylitewskiej akcji — piszą „Izwiestja“ — wyznaczone są już przez jej reżyserów. Dziennik cytuje „Temps“ i pisze, że mała Litwa znajduje się w ciężkiej sytuacji. Należy jednak skonstatować, że kierownicy państwa litewskiego nie zdają sobie zupełnie jasno sprawy z niebezpieczej sytuacji ich państwa. Cały szereg kroków rządu litewskiego idzie na rękę agresywnym elementom w Polsce. Wytwarza się wrażneie, iż litewscy mężowie stanu zbytnio wierzą w to, iż Liga jest stworzona „dla gwarancji pokoju i bezpieczeństwa“. Takie postępowanie rządu litewskiego (j. naprz. ogłoszenie w konstytucji litewskiej Wilna stolicą Litwy) wcale nie wzmocniło międzynarodowej sytuacji Litwy. Lecz podobne kroki dają przeciwnikom Litwy powód mówienia o jej agresywności, chociaż to jest śmieszne. Dały one możność Chamberlainowi rzucenia z trybuny słowa „prowokacja“. Z. S. R. R. jest zainteresowany w uregulowaniu konfliktu polsko - litewskiego. Niektóre z omawianych kwestji polsko - litewskich mogłyby być uregulowane bez naruszenia suwerenności i niezależności kontrahentów i bez przesądzenia tych spornych kwestyj, które były zastrzeżone w rezolucji, przyjętej na grudniowej sesji Rady Ligi Nar. Uregulowanie tych kwestyj przyczyniłoby się do złagodzenia polsko - litewskich stosunków i w dużym stopniu pozbawiłoby ogresywne elementy Polski możności wystąpienia przeciwko Litwie.

POLSKA A UKRAINA.

Prawda, 24.VI, podając, za dziennikiem monachijskim „Volkische Beobachter“ wiadomość o przybyciu Lewickiego i Salskiego do Pragi, pisze, że w pośród ukraińskiej białej emigracji rozpoczął się znowu ruch. Wosobach Lewickiego i Salskiego Londyn i Warszawa mają wiernych poplecznik6w, gotowych iść na czele burżuazyjnej interwencji dla zwrotu polskim obywatelom ziemskim ich majątków a kapitalistom francuskim i angielskim ich fabryk na Ukrainie. Lewicki i Salski werbują „mięso armatnie“ dla wrogów Ukrainy. Autor wskazuje, że nawet praska emigracja odmówiła udziału w awanturze Lewickiego, uważając go za agenta polskiego. „Jeżeli pójdzie tak nadal w innych ośrodkach emigracji ukraińskiej to Lewicki będzie tworzyć niezawisłą Ukrainę tylko z takimi prawdziwymi Ukraińcami jak pułk. Holme i kap. Gatstray, odkomenderowanymi przez ang. sztab generalny do kontrolowania działalności „głowy Ukraińskiej Republiki“.

Prawda 23.VI p. tyt. „Przeciwko polskiej prowokacji“ zamieszcza wiadomość, że fala protestu na Ukrainie przeciwko antysowieckiej kampanji Polski i wystąpieniu Lewickiego wzrasta. W całej Ukrainie przyjmowane są rezolucje przeciwko „prowokacji polskiej reakcji i jej ukraińskich najmitów-faszystów“.

LITWA A ŁOTWA.

Izwiestja 24.VI podaje wiadomość ag. „Tass“ z Rygi, o tem, że odbył się tam kongres w sprawie litewsko - łotewskiego zbliżenia. Na kongresie omawiane były również polityczne kwestje, dotyczące państw bałtyckich. Kongres przyjął rezolucję, która opowiada się za poparciem dążenia Litwy do zjednoczenia wszystkich ziem litewskich w etnograficznych granicach państwa litewskiego. Przyjęta była również rezolucja o konieczności zawarcia w najbliższym czasie handlowego układu pomiędzy Litwą i Łotwą.

PO KONFERENCJI M. ENTENTY.

Prawda 23.VI omawia konferencję Małej Ententy i pisze, że walka francuskiego i włoskiego imperjalizmu, walka Włoch z Jugosławją, sojusz Rumunji z Polską, skierowany przeciwko Z. S. R. R. — oto są ramy konferencji Bukareszteńskiej. W ocenie napięcia tych sprzeczności nie należy jednak zapominać, że istnieje potężny czynnik, który je łagodzi. Czynnikiem tym jest imperjalizm brytyjski, który chce podporządkować wszystkie te sprzeczności jednemu wspólnemu zadaniu, a mianowicie — stworzeniu frontu antybolszewickiego. W tym celu Anglja zajęła się kwestją stosunków francusko - włoskich i osiągnęła niejakie powodzenie w ich normalizacji. W tym samym celu obiecuje ona Jugosławji 50 milj. funtów sterl., pod warunkiem, by była bardziej ustępliwa wobec Włoch. Równocześnie Anglja wywiera energiczny nacisk na Jugosławję i Czechosłowację w kierunku zbliżenia się ich do aktywnie-antysowieckiej pozycji Rumunji.

SPRAWY WEWNĘTRZNE.

ŻYCIE PARTYJNE.

POLITYKA GRUZIŃSKIEJ PARTJI KOMUNISTYCZNEJ. Zaria Wostoka 14.VI ogłasza treść referatu Nachijaniego na plenum C. K. gruzińskiej partji komunistycznej. Referent stwierdził na wstępie istnienie pewnych wad w polityce przemysłowej partji w Gruzji. Wady te polegają na braku planowości oraz braku wykwalifikowanych sił technicznych fachowców sowieckich. Istnieją również pewne braki w pracy związków zawodowych w Gruzji. Związki te nie wypełniają podstawowego celu swego istnienia — nie są dla mas robotniczych Gruzji szkołą komunizmu. W dziedzinie życia gospodarczego i społecznego powinna gruzińska partja komunistyczna zwrócić większą uwagę na „samokrytykę“. Polityka mieszkaniowa powinna być dostosowana do potrzeb ludności robotniczej. Biurokratyzm w stosunku władzy do robotników powinien być wytępiony. Na wsi należy dbać o rozwój gospodarki kolektywnej, zwalczać dążenie do przeistoczenia gospodarstw sowieckich w gospodarstwa o celach komercyjnych, likwidować pozostałości szlacheckiej potęgi ziemskiej i rozwijać akcję komunistyczną wśród robotników rolnych. Po omówieniu wad sowieckiego systemu handlowego przeszedł referent do zagadnień ideologicznych, nawołując do zwalczania nacjonalizmu i szowinizmu nacjonalistycznego oraz wpływów towarzystwa literackiego „Aryfioni“, które zostało opanowane przez zwolenników eurazjanizmu. Mówiąc o wyższych uczelniach Gruzji, referent nawoływał do połączenia w nich wpływów kultury gruzińskiej z wpływem kultury rosyjskiej.

ŻYCIE GOSPODARCZE.

KOLEJE SOWIECKIE A TRANSPORTY JESIENNE. Ekonomiczeskaja Żiźń 14.VI zwraca uwagę na konieczność przygotowania kolei sowieckich do zwiększonych transportów na jesieni r. b. Zdaniem pisma racjonalizacja kolejowych środków komunikacji doprowadzić może do sytuacji, w której koleje przestaną być bolączką sowieckiego organizmu gospodarczego.

PRZEMYSŁ METALURGICZNY A STAN KOLEJNICTWA. Ekonomiczeskaja Żiźń“ 15.VI o-omawia wpływ przemysłu metalurgicznego na stan kolejnictwa w ZSRR. Zdaniem pisma, niski gatunek produkcji sowieckiego przemysłu metalurgicznego wpływa ujemnie na stan kolejnictwa. Również ujemnie wpływają na ten stan ciągłe podwyżki cen produkcji przemysłu metalurgicznego. W 1925/26 roku cena szyn kolejowych została ustalona przez radę pracy i obrony na 101 rubli 26 kop. za jedną tonę. W 1926/27 roku cena ta wynosiła 106 rubli 75 kop., w 1927/28 roku — 118 rubli 64 kop. Państwo sowieckie powinno dążyć do tego, aby zaniechać całkowicie importu wyrobów przemysłu metalurgicznego z wyjątkiem najnowszych udoskonaleń technicznych.

6-GODZINNY DZIEŃ PRACY W ZSRR. Ekonomiczeskaja Żiźń 13.VI donosi z Dniepropietrowska, że w zakładach metalurgicznych „Komintern“ wprowadzono 6-godzinny dzień pracy. Zmiana ta nie wpłynęła na wysokość zarobków zatrudnionych w tych zakładach robotników, lecz umożliwiła przyjęcie 150 nowych robotników.

WZNOWIENIE PRACY W ZAKŁADACH RTYSZCZEWSKICH. Ekonomiczeskaja Żiźń 15.VI podaje z Kijowa, iż po 6-letniej przerwie wznowiono pracę w mechanicznych zakładach rtyszczewskich, w okolicach Kijowa.

STAN ZASIEWÓW NA UKRAINIE. Torgowo-Promyszlennaja Gazeta 14.VI zaprzecza pogłoskom o zmniejszeniu się przestrzeni zasiewów na Ukrainie sowieckiej. Zasiewy tegoroczne w USRR równają się prawie zasiewom zeszłorocznym. Pogłoski o zmniejszeniu się przestrzeni zasiewów rozsiewane są przez wrogie w stosunku do władzy sowieckiej czynniki.

SKŁAD KOMITETU CHEMIZACYJNEGO. Torgowo-Promyszlen. Gazeta 15.VI pisze, że rada komisarzy ludowych ZSRR mianowała skład komitetu dla spraw chemizacji sowieckiego życia gospodarczego. Na czele komitetu stanął, jako przewodniczący, komisarz ludowy Rudzutak, weszli w skład komitetu pp. Krzyżanowski, Kujbyszew i prof. Bach, jako wice prezesi, inż. Dugow, jako sekretarz oraz pp. Brycke, Holcman, Werbunow, Łobow, Ługowoj, Zatonski, Unszlicht i Julin, jako członkowie prezydjum.

KOMUNIKACJA BEZPOŚREDNIA ZSRR Z EUROPĄ ZACHODNIĄ PRZEZ POLSKĘ. Ekonomiczeskaja Żiźń 9.VI podaje, iż koleje sowieckie rozpoczęły sprzedaż biletów bezpośredniej komunikacji kolejowej do Niemiec, Czechosłowacji, Austrji i Włoch przez Warszawę.

POCZTA LOTNICZA LENINGRAD-BERLIN Ekonomiczeskaja Żiźń 15.VI donosi o otwarciu nowej linji pocztowej komunikacji lotniczej Leningrad-Tallin-Ryga-Królewiec-Gdańsk-Berlin.

POLITYKA SOCJALNA I ZAWODOWA.

TYMCZASOWE KOMISJE KONTROLUJĄCE. Trud 19.VI ogłasza uchwałę związkowej rady naczelnej sowieckich związków zawodowych w sprawie czynności tymczasowych związkowych komisji kontrolujących. Uchwała stwierdza, iż istnienie tych komisyj, których zadanie polega na kontroli nad stosunkiem administracji do robotników w przemyśle sowieckim i nad urzeczywistnieniem sowieckiego ustawodawstwa społecznego i zawodowego, dało dodatnie wyniki. Wobec tego komisje te utworzone być mają we wszystkich przedsiębiorstwach przemysłu bławatnego, chemicznego, górniczego, metalurgicznego — o ile przedsiębiorstwa te zatrudniają powyżej 500 robotników, we wszystkich przedsiębiorstwach przemysłu drzewnego, budowlanego, garbarskiego, poligraficznego, papierniczego, konfekcyjnego i aprowizacyjnego, które zatrudniają powyżej 300 robotników oraz w cukrowniach, które zatrudniają powyżej 1.000 robotników.

SOWIECKIE ZWIĄZKI ZAWODOWE A WYŻSZE UCZELNIE SOWIECKIE. Trud 20.VI omawia stosunek sow. związków zawodowych do kompletowania kadr akademickich w wyższych uczelniach sowieckich. Pismo oświadcza, iż sprawa szachtyńska ujawniła potrzebę przygotowania technicznych fachowców, związanych z proletarjatem. Wobec tego muszą sowieckie związki zawodowe udzielić największą uwagę wyższym uczelniom technicznym. Liczba kandydatów do tych uczelni przewyższa znacznie liczbę wolnych miejsc. W 1927 roku w RSFSR przyjęto do wyższych uczelni 19.230 osób, liczba zaś kandydatów wynosiła 84.833 osoby. W 1926 roku robotnicy stanowili 32,4% ogólnej liczby studentów w wyższych uczelniach Moskwy. W 1927 roku stosunek ten wzrósł do 41,6%. W uczelniach prowincjonalnych sytuacja przedstawia się nieco gorzej: w 1926 roku robotnicy stanowili 28,7% ogólnej liczby studentów, włościanie — 22,4%. W 1927 roku: robotnicy — 34,7%, włościanie — 24,3%. Należy dążyć do dalszego podwyższenia liczby robotników, otrzymujących wyższą wiedzę techniczną. Należy również dbać o to, aby mniejszości narodowe mogły mieć w tych uczelniach wystarczającą reprezentację.

USTRÓJ PAŃSTWOWY I ADMINISTRACYJNY.

WCIELENIE REPUBLIKI NIEMCÓW NADWOŁŻAŃSKICH DO KRAJU DOLNEJ WOŁGI. Izwiestja 22.VI podają, że nadzwyczajny zjazd sowietów republik nadwołżańskich zwrócił się do prezydjum C. K. W. sowietów RSFSR z prośbą o wcielenie wymienionej republiki do nowoutworzonego obwodu Dolnej Wołgi na zasadzie zachowania odrębności narodowej i autonomji administracyjnej republiki oraz jej prawa wystąpienia ze składu obwodu.

NOTATKI I INFORMACJE.

RÓŻNE.

OŚWIADCZENIE GEN. KUTIEPOWA. Wozroždenje 21.VI ogłasza oświadczenie przewodniczącego rosyjskich związków wojskowych na emigracji gen. Kutiepowa w sprawie ogłoszonej przez prasę polską wiadomości o nieuznawaniu przez Kutiepowa granic wschodnich państwa polskiego. Kutiepow zaprzecza tej wiadomości, oświadczając, iż nie składał nigdy przypisanej mu przez pisma warszawskie deklaracji.

ROSYJSKI MAJĄTEK CERKIEWNY W NIEMCZECH. Dni 14.VI podaje, iż sąd Rzeszy w Lipsku odrzucił skargę rządu sowieckiego o zwrócenie skarbowi sowieckiemu majątku prawosławnego bractwa pod wezwaniem św. Włodzimierza w Niemczech. Majątek ten składa się z 6-iu gmachów cerkiewnych w różnych miastach niemieckich, dwuch nieruchomości w Hamburgu oraz cmentarza prawosławnego w Berlinie. W motywach decyzji sądu wskazane jest, iż bractwo pod wezwaniem św. Włodzimierza jest jedynym prawnym właścicielem powyżej wskazanego majątku.

ARTYKUŁY NIEUWZGLĘDNIONE.

Wozroždenje 21.VI. Polska i Rosja (art. Otmara). — Berlin — Warszawa — Gdańsk (art. Daszkowa o książce Roberta Tourly). — 22.VI. O prawie własności w Rosji. — Ormianie w wojnie światowej. — 23.VI. Los majątków rosyjskich w Polsce. — Komitet rosyjski w Polsce (art. W. Siemionowa). — Przegląd prasy (artykuł o stosunkach pomiędzy Polską a Z. S. R. R. po zamachu na Lizarewa).

Zaria Wostoka 14.VI. Trockizm pod obroną ideologów restauracji burżuazyjnej (art. Sepa). — 12.VI. Linja klasowa na wsi a praca wśród biedoty.

Raboczaja Moskwa 19.VI. Watykan w zaułku Milutyńskim (o kościele katolickim w Moskwie).

Dni 17.VI. Uznanie Pasmanika (list do redakcji p. Pasmanika w sprawie stosunku emigracji rosyjskiej do zagadnienia granic państwa polskiego). Ofiara p. Pasmanika (art. wst. o powyższym liście). — 19.VI. Dyplomaci (o stosunku rosyjskiej prasy emigracyjnej do sytuacji emigracji rosyjskiej w Polsce).

Zak. Gr. Prac. Dr., S. z. o. o., Nowy Świat 54, tel. 15-56 i 242-40

Drukowane na prawach rękopisu.